

[Udenrigsministeren]

Jeg synes også, det er værd at bemærke, at ANC anlægger en klart positiv vurdering af forhandlingsforløbet. Efter det forberedende møde sidst i november udtalte organisationens generalsekretær Ramaphosa, at mødet havde vist, at nationale interesser havde fået forrang frem for snævre partiinteresser, og han fortsatte, at Sydafrika nu tilbagelagde den sidste mil i en uafvendelig proces.

Sydafrikas forhold til omverdenen er også ved at blive normaliseret. Der er en række lande, som har ønsket at understøtte afskaffelsen af apartheid, og som aktivt bidrager til opbygningen af det nye demokratiske Sydafrika ved at lempe på deres sanktionslovgivning. Tag den nordiske kreds: Finland har i juni ophævet sine handelssanktioner, i Island har man nu udarbejdet et forslag til ophævelse af Islands handelsboykotlov. I juli i år har USA ophævet de fleste af sine sanktioner. Sidst i oktober har Commonwealthlandene ophævet *people to people*-sanktionerne, det vil sige konsulære og visamæssige restriktioner, boykot mod kulturelt og videnskabeligt samarbejde og de forbud, der var mod fremme af turisme og direkte flyforbindelser. Her i oktober har Japan ophævet størstedelen af sine økonomiske sanktioner. De østeuropæiske og centraleuropæiske lande har også igennem længere tid intensiveret deres økonomiske, handelsmæssige og politiske forbindelser med Sydafrika. Irland har den 1. november ophævet sine handelssanktioner, det vil sige et forbud, som de havde mod import af frugt og grønsager. Den irske handelsminister har for øvrigt lige været på besøg i Sydafrika. Det nye demokratiske Zambia har bekendtgjort, at det i fuld åbenhed ønsker at intensivere sit i forvejen omfattende økonomiske samkvem med Sydafrika, og en hardliner i frontlinjestatssamarbejdet som Zimbabwe er nu inde på det samme. Sydafrikas samhandel med de afrikanske lande øgedes for øvrigt sidste år med omkring 25 pct.

Så vil jeg endelig fremhæve, at ANC har reageret overordentlig moderat på den omsiggribende gradvise ophævelse af sanktionerne. Der er ingen tvivl om, at ANC er delt på dette spørgsmål, men indflydelsesrige kredse har indset, at sanktionsinstrumentet nu er ved at have udspillet sin rolle, og baggrunden er de enorme sociale og økonomiske problemer,

Sydafrika står over for, problemer, som ANC inden for en overskuelig fremtid vil få et betydeligt medansvar for at løse.

På den baggrund er det helt uforståeligt, at et flertal her i Folketinget har fastholdt sin helt ubevægelige holdning til udviklingen. Og så nytter det ikke, som flere har villet gøre her, at komme og påstå, at der ikke er nogen, der har forsøgt at rukke ved det. Det har været diskuteret utallige gange både her i folketingssalen, i udvalget og andre steder. Det er ingen undskyldning at blive stående fast på en fortidig position, at andre ikke har været dygtige nok til at skubbe én. Det er et lidt ynkeligt argument, og det siger jeg især til fru Pernille Forchhammer, der her var vældig forarget over, at ingen var kommet med nogle forslag, hun kunne tage stilling til.

Denne køreplan, som et flertal i Folketinget udarbejdede i midten af august, en køreplan for afvikling af sanktioner, og som et meget bredt flertal tilsluttede sig, fordi det dengang var det bedste, der var muligt, om den kan man i dag konstatere, at de forudsætninger, som planen dengang byggede på, nu er afgørende ændret; det turde fremgå af den redegørelse, jeg lige har givet af den samlede situation. Udviklingen i Sydafrika er forløbet hurtigere og anderledes, end man havde mulighed for at forudse i august, og jeg håber meget, at den politiske enighed, som jo dengang gjorde det muligt at opstille køreplanen, også vil være til stede nu, så vi kan få opstillet en ny afviklingsplan, der stemmer overens med dagens politiske realiteter i Sydafrika, og som forhindrer, at vi kommer til at spænde ben for den demokratiske udvikling, som vi jo siger vi gerne vil støtte.

Jeg vil specielt sige, at med enigheden om at indkalde Demokratikonventet den 20.-21. december og med de udviklingstegn, der ligger omkring dette demokratikonvent, må man sige, at udviklingen i Sydafrika i virkeligheden stærkt har nærmet sig den situation, der i køreplanen for afvikling af danske sanktioner er beskrevet som anden fase. Så kan man sige, at det da fortsat kan diskuteres, om alle betingelser i første fase er opfyldt, og dér tænker jeg især på den diskussion, der har været omkring politiske fanger.

Men for øvrigt bedes man bemærke, at hverken ANC eller andre væsentlige parter i Sydaf-